

Právní věta:

I. Způsobí-li jednatel společnosti s ručením omezeným při opatrování nebo spravování jejího majetku porušením povinnosti vykonávat svou působnost s péčí řádného hospodáře ve smyslu § 135 odst. 2 ve spojení s § 194 odst. 5 věta první obch. zák. úmyslně značnou škodu na jejím majetku, zakládá to při splnění všech ostatních zákonných předpokladů jeho trestní odpovědnost za trestný čin porušování povinnosti při správě cizího majetku podle § 255 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák. *) II. Společníka, a to i když je jediným společníkem ve smyslu § 132 odst. 1 obch. zák., nelze ztotožňovat se společností s ručením omezeným jako právnickou osobu coby poškozeným v trestním řízení, neboť jde o dva rozdílné subjekty. Jestliže obviněný, který je zároveň jednatelem a jediným společníkem poškozené společnosti s ručením omezeným (§ 105 a násl. obch. zák.), způsobil trestným činem škodu této společnosti, nelze s ohledem na oddělení majetku obchodní společnosti s ručením omezeným od majetku jejích společníků, resp. i jediného společníka, vyplývající ze zákona (§ 6 odst. 1 a § 105 a násl. obch. zák.), dovozovat, že by nemohl ve funkci jednatele při porušení povinnosti vykonávat svou působnost s péčí řádného hospodáře způsobit škodu této společnosti. Za způsobení takové škody lze dovozovat jeho trestní odpovědnost podle § 255 tr. zák. a stejně tak mu lze uložit i povinnost tuto způsobenou škodu společnosti s ručením omezeným nahradit (§ 135 odst. 2 ve spojení s § 194 odst. 5 věta třetí obch. zák.). *) Poznámka redakce: nyní jde o trestný čin podle § 220 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zákoníku

Soud:

Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí:

08/26/2009

Spisová značka:

15 Tdo 294/2009

ECLI:

ECLI:CZ:NS:2009:15.TDO.294.2009.1

Typ rozhodnutí:

Usnesení

Heslo:

Porušování povinnosti při správě cizího majetku

Dotčené předpisy:

§ 255 odst. 1 tr. zák.

Kategorie rozhodnutí:

A

Publikováno ve sbírce pod číslem:

41 / 2010

15 Tdo 294/2009

U S N E S E N Í

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve velkém senátu trestního kolegia v neveřejném zasedání konaném dne 26. srpna 2009 o dovolání podaném obviněnými Ing. J. J. , a Ing. J. J. , proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 11. 6. 2008, sp. zn. 6 To 165/2008, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Okresního soudu v Chebu pod sp. zn. 7 T 25/2007, t a k t o :

Podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. se dovolání obviněných Ing. J. J. a Ing. J. J. o d m í t a j í .

O d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Okresního soudu v Chebu ze dne 5. 12. 2007, sp. zn. 7 T 25/2007, byli obvinění Ing. J. J. a Ing. J. J. uznáni vinnými trestným činem porušování povinnosti při správě cizího majetku podle § 255 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák., jehož se dopustili tím, že dne 3. ledna 2004 v Ch. , obviněný Ing. J. J. jako jednatel společnosti P. , spol. s r. o., (dále jen společnost P.), uzavřel za uvedenou společnost smlouvu o převzetí dluhu podle § 531 a § 532 občanského zákoníku (dále jen „obč. zák.“) jako nový dlužník na straně jedné s fyzickou nepodnikající osobou Ing. J. J. (tedy sám se sebou) coby původním dlužníkem na straně druhé, na jejímž základě nový dlužník – společnost P. , od původního dlužníka – Ing. J. J. , převzal závazek uhradit věřiteli – společnosti E. G. , a. s., (dále jen společnost E.), dluh v celkové výši 537.834,30 Kč, a to za úplatu 10% nominálu dluhu, kterou však ani do 26. 5. 2005 neuhradil, a obviněný Ing. J. J. jako samostatně jednajícím členem představenstva společnosti E. za tuto společnost coby věřitele dlužníka Ing. J. J. podle § 531 odst. 1 obč. zák. vyjádřil s tímto postupem souhlas, když za společnost E. souhlasil se změnou v osobě dlužníka, což stvrdil svým podpisem a razítkem společnosti E. na uvedené smlouvě; a obviněný Ing. J. J. touto pro společnost jednostranně nevýhodnou smlouvou, ve snaze získat tak pro sebe majetkové zvýhodnění, poškodil společnost P. , které způsobil škodu ve výši 537.834,30 Kč, přičemž zároveň tím také ohrozil uspokojení věřitele společnosti P. , a to společnosti E. , neboť znal hospodářskou situaci společnosti P. a věděl, že uvedenou transakcí dále zvyšuje již tak vysoké závazky společnosti P. , která v té době nevyvíjela žádnou činnost, měla nulový hospodářský výsledek a nemohl tedy ani předpokládat, že by mohlo dojít k úhradě uvedeného závazku; a obviněný Ing. J. J. svým jednáním poškodil společnost E. , které způsobil škodu ve výši 537.834,30 Kč, neboť znal nepříznivou hospodářskou situaci společnosti P. , která v té době byla dlouhodobým dlužníkem společnosti E. v rozsahu 76 mil. Kč, byl si vědom, že možnost úhrady předmětného dluhu ze strany společnosti P. je nižší než ze strany fyzické osoby Ing. J. J. , svého bratra a zároveň tak ztížil a ohrozil uspokojení jiných věřitelů společnosti E. a zvýhodnil svého bratra obviněného Ing. J. J. , přičemž obviněný Ing. J. J. takto jednal bez souhlasu předběžného správce konkurzní podstaty společnosti E. , když usnesením Krajského soudu v Plzni ze dne 23. 1. 2004, č. j. 29 K 23/2003-129, byl prohlášen konkurz na majetek společnosti E. , a oba obvinění tak jednali v rozporu s § 194 odst. 5, § 66 odst. 2 a § 567 obchodního zákoníku (dále jen „obch. zák.“). Podle § 255 odst. 2 tr. zák. byl obviněnému Ing. J. J. uložen trest odnětí svobody v trvání 7 měsíců, jehož výkon mu byl podle § 58 odst. 1 a § 59 odst. 1 tr. zák. podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 30 měsíců. U obviněného Ing. J. J. soud podle § 37 tr. zák. upustil od uložení souhrnného trestu, neboť nepodmíněný trest odnětí svobody v trvání 5 let a trest zákazu činnosti ve formě zákazu funkce člena dozorčí rady akciové společnosti na dobu 5 let, uložený mu rozsudkem Krajského soudu v Plzni ze dne 8. 3. 2007, sp. zn. 4 T 5/2006, je dostatečný. Podle § 229 odst. 1 tr. ř. byl poškozený Ing. J. K. , CSc., bytem P. , H. , správce konkurzní podstaty společnosti E. G. , a. s., odkázán se svým uplatněným nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

Proti tomuto rozsudku soudu prvního stupně podali oba obvinění Ing. J. J. a Ing. J. J. a poškozený Ing. J. K. , CSc., odvolání, o kterých Krajský soud v Plzni rozhodl rozsudkem ze dne 11. 6. 2008, sp. zn. 6 To 165/2008, tak, že z jejich podnětu podle § 258 odst. 1 písm. b) tr. ř. napadený rozsudek Okresního soudu v Chebu ze dne 5. 12. 2007, sp. zn. 7 T 25/2007, zrušil ve výroku o vině a následujících výrocích o trestu a o náhradě škody a podle § 259 odst. 3 tr. ř. znovu rozhodl tak, že obviněného Ing. J. J. uznal vinným trestným činem porušování povinnosti při správě cizího majetku podle § 255 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák., a Ing. J. J. uznal vinným pomocí k trestnému činu porušování povinnosti při správě cizího majetku podle § 10 odst. 1 písm. c) tr. zák. k § 255 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák., kterých se dopustili v podstatě tím, že dne 3. 1. 2004 v Ch. Ing. J. J. jako jednatel společnosti P. , spol. s r. o. (dále jen společnost P.), uzavřel za uvedenou společnost smlouvu o převzetí dluhu podle § 531 a § 532 obč. zák. jako nový dlužník na straně jedné s fyzickou nepodnikající osobou Ing. J. J. (tedy sám se sebou) coby původním dlužníkem na straně druhé, na jejímž základě nový dlužník společnost P. od původního dlužníka Ing. J. J. převzala závazek uhradit věřiteli společnosti E. G. , a. s. (dále jen společnost E.), dluh

v celkové výši 537.934,30 Kč, a to za úplaty 10 % nominálu dluhu, kterou však ani do 26. 5. 2005 neuhradil, a obviněný Ing. J. J. jako samostatně jednající člen představenstva společnosti E. za tuto společnost coby věřitele dlužníka Ing. J. J. podle § 531 odst. 1 obč. zák. vyjádřil s tímto postupem souhlas, když za společnost E. souhlasil se změnou v osobě dlužníka, což stvrdil svým podpisem a razítkem společnosti E. na uvedené smlouvě, a obviněný Ing. J. J. touto pro společnost jednostranně nevýhodnou smlouvou, ve snaze získat tak pro sebe majetkové zvýhodnění, poškodil společnost P., které způsobil škodu ve výši 537.834,30, přičemž zároveň tím také ohrozil uspokojení věřitele společnosti P., a to společnosti E., neboť znal hospodářskou situaci společnosti P. a věděl, že uvedenou transakcí dále zvyšuje již tak vysoké závazky společnosti P., která v té době nevyvíjela žádnou činnost, měla nulový hospodářský výsledek a nemohl tedy ani předpokládat, že by mohlo dojít k úhradě uvedeného závazku, a obviněný Ing. J. J. „svým jednáním pomohl bratrovi ke shora popsané transakci tím, že mu svým souhlasem se změnou v osobě dlužníka odstranil překážku k takovému neoprávněnému převodu jeho dluhu jako fyzické osoby na obchodní společnost P., ačkoli znal nepříznivou hospodářskou situaci společnosti P., která v té době byla dlouhodobým dlužníkem společnosti E. v rozsahu 76.000.000,- Kč, byl si vědom, že možnost úhrady předmětného dluhu ze strany společnosti P. je nižší, než ze strany fyzické osoby Ing. J. J., svého bratra, a zároveň tak ztížil a ohrozil uspokojení jiných věřitelů společnosti E. a zvýhodnil svého bratra obviněného Ing. J. J., přičemž takto jednal bez souhlasu předběžného správce konkurzní podstaty společnosti E., který byl ustanoven usnesením Krajského soudu v Plzni dne 16. 6. 2003, č. j. 29 K 23/2003-39, které nabylo právní moci 5. 7. 2003, a usnesením Krajského soudu v Plzni ze dne 23. 1. 2004, č. j. 29 K 23/2003-129, byl prohlášen na majetek společnosti E. konkurz a oba obvinění tak jednali v rozporu s § 194 odst. 5, § 66 odst. 2 a § 567 obch. zák. V návaznosti na tento výrok o vině Krajský soud v Plzni u obviněného Ing. J. J. podle § 37 tr. zák. upustil od uložení souhrnného trestu, neboť nepodmíněný trest odnětí svobody v trvání 5 let a trest zákazu činnosti ve formě zákazu funkce člena dozorčí rady akciové společnosti na dobu 5 let, uložené rozsudkem Krajského soudu v Plzni ze dne 8. 3. 2007, sp. zn. 4 T 5/2006, shledal dostatečnými. Obviněnému Ing. J. J. uložil odvolací soud podle § 255 odst. 2 tr. zák. trest odnětí svobody v trvání 7 měsíců, jehož výkon mu byl podle § 58 odst. 1 a § 59 odst. 1 tr. zák. podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 30 měsíců. Podle § 229 odst. 1 tr. ř. byl poškozený Ing. J. K., CSc., správce konkurzní podstaty společnosti E. G., a. s., odkázán se svým uplatněným nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních. Odvolání poškozeného Ing. J. K., CSc., správce konkursní podstaty společnosti E., a. s., proti těmto rozsudku odvolací soud podle § 256 tr. ř. zamítl.

Uvedený rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 11. 6. 2008, sp. zn. 6 To 165/2008, napadli oba obvinění v zákonné lhůtě prostřednictvím svých obhájců ve výroku o vině i o trestu, resp. upuštění od souhrnného trestu, dovoláními podanými z důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., tedy z důvodu nesprávného právního posouzení skutku. Obviněný Ing. J. J. prostřednictvím svého obhájce Mgr. P. V. napadenému rozhodnutí především vytkl, že odvolací soud se nezabýval námitkou obhajoby, kde bylo poukázáno na souběh postavení jednatele a současně jediného společníka společnosti s ručením omezeným u obviněného Ing. J. J. V této souvislosti dovolatel poukázal na usnesení Nejvyššího soudu České republiky (dále jen „Nejvyšší soud“) ze dne 31. 1. 2005, sp. zn. 11 Tdo 1081/2004, kde Nejvyšší soud dovodil, že pokud jednatel a současně jediný společník společnosti s ručením omezeným uzavře kupní smlouvu nevýhodné pro tuto společnost, na jejichž podkladě úmyslně sníží její majetek, a nejedná při tom v rozporu s právními předpisy a společenskou smlouvou, pak nelze učinit závěr, že tímto jednáním obviněný porušil podle zákona mu uloženou nebo smluvně převzatou povinnost opatrovat nebo spravovat majetek ve smyslu § 255 tr. zák. Takové porušení je pak obligatorním znakem objektivní stránky trestného činu porušování povinností při správě cizího majetku podle ustanovení § 255 tr. zák. Nejvyšší soud v tomto svém rozhodnutí dále uzavřel, že tomu, aby jednatel společnosti s ručením omezeným porušil povinnost opatrovat nebo spravovat majetek společnosti ve smyslu skutkové podstaty trestného činu podle § 255 odst. 1 tr. zák., musel by svou

působnost danou mu zásadami a pokyny jediného společníka přinejmenším nevykonávat s péčí řádného hospodáře ve smyslu § 135 odst. 2 a § 194 odst. 5 obch. zák. Tento závěr je však za situace, kdy je jediný společník společnosti a zároveň její jednatel touž osobou, fakticky absurdní. S přihlédnutím k tomuto právnímu názoru dovolatel dospěl k závěru, že jednal-li obviněný Ing. J. J. na základě svého rozhodnutí nikoli v rozporu s právními předpisy a společenskou smlouvou (resp. zakladatelskou listinou), i když v konečném důsledku pro společnost nevýhodně, nelze u něj shledat naplněný obligatorní znak objektivní stránky skutkové podstaty trestného činu porušování povinnosti při správě cizího majetku podle § 255 odst. 1 tr. zák., spočívající v porušení povinnosti uložené mu zákonem nebo smluvně převzaté povinnosti opatrovat či spravovat cizí majetek.

V návaznosti na to dovolatel poukázal na napadené rozhodnutí Krajského soudu v Plzni, který jako soud odvolací, stejně jako předtím i Okresní soud v Chebu, v této věci neaplikovaly výše uvedené a pro obviněného příznivé rozhodnutí Nejvyššího soudu, ale aplikovaly místo toho jiné rozhodnutí – usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 3. 2005, sp. zn. 8 Tdo 124/2005, z něhož odvolací soud však použil pouze větu vytrženou z kontextu celého rozhodnutí a tak nesprávně dovodil, že „... akcionáře, a to i když je stoprocentním akcionářem, nelze ztotožňovat s akciovou společností jako právnickou osobou coby poškozeným v trestním řízení, neboť jde o dva odlišné subjekty. Jestliže obviněný, který je předsedou představenstva a stoprocentním akcionářem, způsobil trestným činem škodu akciové společnosti (srov. § 154 a násl. obch. zák.), nevznikla tím škoda současně obviněnému, jakožto jejímu akcionáři, protože majetek akciové společnosti jako právnické osoby je pro něj majetkem cizím, ale vznikla škoda pouze akciové společnosti. Za způsobení takové škody lze dovozovat trestní odpovědnost obviněného a stejně tak mu lze uložit povinnost ji nahradit.“ Podle názoru obhajoby však odvolací soud použil na projednávaný skutek judikát, který naprosto nelze aplikovat na trestné činy stíhané podle ustanovení § 255 tr. zák., což vyplývá z další právní věty tohoto judikátu, kterou již odvolací soud necitoval, ve které se uvádí: „... Jestliže povinnost obviněného vykonávat jako předseda představenstva akciové společnosti svou působnost s péčí řádného hospodáře ve smyslu § 194 odst. 5 věta první obch. zák. spočívá v provádění kontroly, zda osoba, kterou představenstvo této akciové společnosti pověřilo provedením stavebních prací, postupuje na základě stavebního povolení, projektové dokumentace a s náležitým zajištěním realizace stavby oprávněnou osobou, a dojde-li i v důsledku vědomého neplnění této povinnosti ke zřízení stavby a ke škodě velkého rozsahu, naplní tím znaky trestného činu obecného ohrožení podle § 180 odst. 1, 2 písm. b), odst. 3 písm. a) tr. zák., neboť z nedbalosti způsobí obecné nebezpečí porušením důležité povinnosti vyplývající z jeho funkce předsedy představenstva akciové společnosti.“ Z této části citovaného judikátu vyplývá podle dovolatele, že v daném případě byl stíhaným skutkem trestný čin obecného ohrožení podle § 180 tr. zák., tedy trestný čin, jehož skutková podstata je naprosto odlišná od skutkové podstaty trestného činu porušování povinnosti při správě cizího majetku podle ustanovení § 255 tr. zák. Podle názoru obhajoby je s ohledem na výše uvedené nutno na projednávaný případ aplikovat judikát přílehlavý, zabývající se problematikou stíhaného skutku, tedy již dříve citované rozhodnutí Nejvyššího soudu ve věci vedené pod sp. zn. 11 Tdo 1081/2004.

V závěru svého dovolání obviněný navrhl, aby dovolací soud zrušil tímto dovoláním napadený rozsudek odvolacího soudu a věc vrátil Krajskému soudu v Plzni k novému projednání a rozhodnutí.

Obviněný Ing. J. J. prostřednictvím obhájce JUDr. Z. S. ve svém mimořádném opravném prostředku napadenému rozhodnutí, stejně jako spoluobviněný Ing. J. J., především vytkl, že podle názoru odvolacího soudu se měl jeho bratr Ing. J. J. dopustit trestného činu porušování povinnosti při správě cizího majetku podle § 255 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák. tím, že převedl svůj dluh ze společnosti E. na společnost P., kterou 100 % vlastnil, čímž poškodil společnost P., přičemž obviněný Ing. J. J. přispěl k této transakci tím, že jako samostatně jednající člen

představenstva za společnost E. s převodem tohoto dluhu souhlasil a tím mu pomohl k uskutečnění předmětného převzetí jeho osobního dluhu na společnost P. S tímto právním posouzením jednání obviněného Ing. J. J., který vykonával ve společnosti P. od počátku funkci jednatele a byl zde jediným společníkem, nemůže souhlasit s poukazem na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2005, sp. zn. 11 Tdo 1081/2004, kde Nejvyšší soud dovozuje, že pokud jednatel a současně jediný společník společnosti s ručením omezeným uzavře kupní smlouvy nevýhodné pro tuto společnost, na jejichž podkladě úmyslně sníží její majetek, a nejedná při tom v rozporu s právními předpisy a společenskou smlouvou, pak nelze učinit závěr, že tímto jednáním obviněný porušil podle zákona mu uloženou nebo smluvně převzatou povinnost opatrovat nebo spravovat majetek ve smyslu § 255 tr. zák. Z toho je třeba dovodit, že Ing. J. J. na základě svého rozhodnutí převést svůj dluh na společnost, kde je jediným společníkem, nemohl jednat v rozporu s právními předpisy a společenskou smlouvou, i když v konečném důsledku jednal pro společnost P. nevýhodně. Jestliže tedy Ing. J. J. neporušil zákon, pak se ani on sám, tedy Ing. J. J. nemohl dopustit pomoci k porušení zákona tím, že dal souhlas za věřitele s převodem dluhu. V další části dovolání dovolatel Ing. J. J. v zásadě ze stejných důvodů jako spoluobviněný Ing. J. J., nesouhlasí s argumentací nalézacího i odvolacího soudu, které se opřely ve svém odůvodnění o jiné rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 24. 3. 2005, sp. zn. 8 Tdo 124/2005, z něhož použily jen část vytrženou z kontextu a zcela pominuly, že tento judikát nelze použít v případě aplikace ustanovení § 255 tr. zák., když toto rozhodnutí se vztahuje k trestnému činu obecného ohrožení podle § 180 tr. zák. Krajský soud v Plzni se tedy dopustil pochybení, když při svém rozhodování nepoužil judikát Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2005, sp. zn. 11 Tdo 1081/2004, který je citován výše.

V neposlední řadě dovolatel Ing. J. J. namítl, že dalším závažným nedostatkem napadeného rozhodnutí je skutečnost, že předmětným činem měla vzniknout značná škoda, aniž bylo v napadeném rozsudku uvedeno, komu taková škoda vznikla. Tato skutečnost je významná nejen pro určení povinnosti uhradit škodu určitému subjektu, ale i pro aplikaci příslušné právní kvalifikace, což je významné pro řádné posouzení viny či nevinu dovolatele. Z podané obžaloby vyplývá, že dovolatel byl viněn z protiprávního jednání vůči společnosti E., a. s., kterou měl svým jednáním poškodit a tím naplnit skutkovou podstatu trestného činu podle § 255 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák. Z napadeného rozhodnutí krajského soudu vyplývá, že byl uznán vinným pomocí podle § 10 odst. 1 písm. c) tr. zák. k § 255 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák., kde poškozeným je společnost P., spol. s r. o. Obhajoba je toho názoru, že v případě obviněného Ing. J. J. nebyla zachována totožnost skutku. Dovolatel byl stíhán za jednání naplňující skutkovou podstatu trestného činu podle § 255 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák. v neprospěch společnosti E. G., a. s., a byl odsouzen za jednání vůči společnosti P., spol. s r. o., s použitím jiné právní kvalifikace. Pomoc je nepochybně rozdílná od pachatelství. Musí se jednat o zcela rozdílné jednání. Totožnost skutku v případě dovolatele nebyla udržena ani v totožnosti následku, k jehož způsobení jednání směřovalo. Obviněný Ing. J. J. tak byl odsouzen za jednání, pro něž mu nebylo sděleno obvinění.

S ohledem na výše uvedené proto dovolatel Ing. J. J. navrhl, aby odvolací soud zrušil napadené rozhodnutí Krajského soudu v Plzni a vrátil mu věc k novému projednání a rozhodnutí.

Státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství ve svém vyjádření k dovoláním obviněných rovněž navrhl zrušení napadeného usnesení a vrácení věci odvolacímu soudu k novému projednání a rozhodnutí. K popsáním námitkám uvedl, že obvinění se dopustili předmětného jednání, což ani v rámci podaných dovolání v zásadě nezpochybňují. Pokud je v této souvislosti vyslovené tvrzení obviněného Ing. J. J., že byl odsouzen pro jiný skutek, než byl původně obviněn, poněvadž nebyla zachována zásada totožnosti skutku ve smyslu § 220 odst. 1 tr. ř., lze pouze krátce poukázat na výklad uvedené zásady provedený v rámci rozhodnutí publikovaného pod č. 1/1996-I. Sb. rozh. tr. a konstatovat, že totožnost skutku byla nepochybně zachována. K jeho námitce spočívající v tom, že popis skutku uvedený ve výroku o vině v rozsudku odvolacího

soudu neobsahuje vyjádření, komu vznikla škoda, je na místě doplnit, že zmíněný výrok za poškozeného označuje společnost P. , spol. s r. o., včetně výše způsobené škody, a zprostředkovaně i společnost E. G. , a. s. Svého jednání se přitom oba obvinění dopustili především za situace, kdy obviněný Ing. J. J. byl jediným společníkem a současně i jednatelem společnosti P. , spol. s r. o., ve vztahu k níž uzavřel nevýhodnou smlouvu (o převzetí dluhu za úplatu ve výši 10 % z celkové výše dluhu, která ani navíc nebyla uhrazena). Obdobnou problematiku již Nejvyšší soud posuzoval v rámci více rozhodnutí (kromě rozhodnutí citovaných výše v dovoláních obou obviněných dále např. v usnesení ze dne 15. 2. 2006, sp. zn. 3 Tdo 1432/2005, nebo v usnesení ze dne 9. 8. 2006, sp. zn. 3 Tdo 746/2006). Státní zástupce ve svém vyjádření zkonstatoval přílehlavě části citovaných rozhodnutí a uzavřel, že vzhledem k tomu, že definičním znakem právnických osob je mimo jiné jejich majetková samostatnost, jejímž výrazem je jednak to, že mají vlastní majetek, a jednak to, že jen ve vztahu k tomuto majetku nesou samostatnou majetkovou odpovědnost v právních vztazích, do nichž vstupují, přičemž společníci jednotlivých obchodních společností nejsou vlastníky či podílovými spoluvlastníky majetku obchodní společnosti. Majetková práva společníků spočívají zpravidla v podílu na přímém zisku obchodní společnosti a v možnosti převodu obchodního podílu. Za závazky kapitálových obchodních společností společníci neručí, anebo ručí jen omezeně, a proto nemohou být přímo poškozenými osobami v případech, kdy je trestná činnost páčána na úkor majetku obchodní společnosti, ale mohou se sami dopustit trestné činnosti ve vztahu k majetku obchodní společnosti, jejímiž jsou společníky, protože ten je pro ně majetkem cizím. To platí i přes skutečnost, že se jinak na veřejnosti běžně mluví – zejména jde-li o majoritní společníky obchodních společností – o tzv. vlastnicích těchto společností, např. o „vlastnicích“ společností s ručením omezeným či akciových společností. Ani takové osoby ovšem nejsou vlastníky majetku obchodní společnosti v právním smyslu. Dále státní zástupce poukázal na to, že Nejvyšší soud ve svém usnesení ze dne 15. 2. 2006, sp. zn. 3 Tdo 1432/2005, rozvinul právní úvahy, v zásadě aplikovatelné i na předmětnou trestní věc, totiž zda může dojít ke spáchání trestného činu (a podle jakého ustanovení trestního zákona) jednáním fyzické osoby, která je jediným společníkem ve společnosti s ručením omezeným, a to jednáním s negativními dopady na majetek společnosti. V této souvislosti dovodil, že jestliže by měly jednočlenné společnosti s ručením omezeným nesplacené závazky vůči jiným osobám (věřitelům), bylo by třeba uvažovat především o trestní odpovědnosti pachatele v případě obdobných jednání (jako jediného společníka) za trestný čin poškození věřitele podle § 256 tr. zák., pokud jednal s cílem zasaňtřit majetek společnosti použitelný k uspokojení věřitelů z těchto vzniklých závazků. Pokud by ovšem pachatel jako jediný společník a jednatel byl veden snahou zbavit společnost s ručením omezeným majetku za situace, kdy by tato společnost měla řádně vypořádaný všechny závazky vůči ostatním osobám, pak by se jeho jednání de facto omezilo jen na vztah mezi ním a společností (resp. jejím majetkem), neboť žádné z třetích osob by se netýkalo. To znamená, že z formálního hlediska by bylo možno připustit naplnění znaků trestného činu zpronevěry podle § 248 tr. zák. nebo trestného činu porušování povinnosti při správě cizího majetku podle § 255 tr. zák., pokud by se obviněný s majetkovou podstatou svých společností „vypořádal“ naznačeným způsobem. Stupeň nebezpečnosti takového činu pro společnost (§ 3 odst. 2, 4 tr. zák.) by ovšem byl v takovém případě jen nepatrný, neboť čin by se třetích osob netýkal a veřejné zájmy by jím byly dotčeny jen okrajově. Státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství se domnívá, že tyto závěry je na místě vztáhnout i na posuzované jednání obviněných. Zjištěný průběh skutkového děje dává podle státního zástupce dostatečný podklad pro závěr, že obviněný Ing. J. J. naplnil všechny znaky skutkové podstaty (tedy formální stránky) trestného činu porušování povinnosti při správě cizího majetku podle § 255 tr. zák., resp. obviněný Ing. J. J. všechny znaky skutkové podstaty pomoci k tomuto trestnému činu podle § 10 odst. 1 písm. c) tr. zák. S ohledem na skutečnost, že však obviněný Ing. J. J. byl jediným jednatelem a současně jediným společníkem společnosti P. , spol. s r. o., jejíž majetek objektivně poškodil, mělo být podrobnějším způsobem zjišťováno naplnění materiálních stránek těchto činů, a to zejména stran dopadu na další subjekty vně společnosti, ovládané obviněným. Teprve poté by bylo možno v konečném důsledku rozhodnout, zda obvinění

svým jednáním spáchali zmíněný trestný čin ve smyslu § 255 tr. zák., resp. pomoc k němu, či nikoli. Současně by mělo být zohledněno, že společnost P. , spol. s r. o., podle učiněných zjištění pravděpodobně byla v ekonomické ztrátě a se závazky po lhůtě splatnosti. Nabízí se tedy možnost, zda obviněný Ing. J. J. svým jednáním nespáchal za určité participace obviněného Ing. J. J. trestný čin poškozování věřitele podle § 256 tr. zák., jak zmiňuje výše uvedené usnesení Nejvyššího soudu, či předlužení podle § 256c tr. zák. Obdobnou úvahu by přitom bylo možné vést i ve vztahu k dopadům celé transakce na majetkovou situaci společnosti E. G. , a. s., která zřejmě společným jednáním obou obviněných akceptovala změnu dlužníka ve svůj neprospěch, když se nacházela v situaci, na jejímž základě byl na její majetek dne 24. 1. 2004 prohlášen konkurs. Soudy dříve činné ve věci nepostupovaly správně, pokud obviněné za současného stavu skutkových zjištění uznaly vinnými ze spáchání trestného činu porušování povinnosti při správě cizího majetku podle § 255 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák., resp. pomoci k tomuto trestnému činu podle § 10 odst. 1 písm. c) tr. zák., kterého se měli dopustit skutkem konkrétně popsáním ve výroku o vině v rozsudku odvolacího soudu. Odvolací soud (a v podstatě i soud prvního stupně) totiž nikoli plně v souladu s aktuální rozhodovací praxí vyhodnotil všechny související okolnosti, zejména pokud jde o postavení obviněného Ing. J. J. ve společnosti P. , spol. s r. o. Současně je ovšem zřejmé, že zjištěný skutkový stav věci dává podklad pro možný závěr, že se obvinění přesto trestné činnosti dopustili, byť případně ve smyslu skutkové podstaty jiného trestného činu.

V návaznosti na uvedené je třeba konstatovat, že věc byla rozhodnutím senátu 5 Tdo Nejvyššího soudu ze dne 25. 2. 2009, sp. zn. 5 Tdo 107/2009, postoupena podle § 20 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, ve znění pozdějších předpisů, velkému senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu. Stalo se tak proto, že senát Nejvyššího soudu 5 Tdo, jemuž byla nyní posuzovaná věc podle rozvrhu práce přidělena, dospěl k odlišnému právnímu závěru než senát 11 Tdo v rozhodnutí ze dne 31. 1. 2005, sp. zn. 11 Tdo 1081/2004, neboť v nyní souzeném případě postavení obviněného Ing. J. J., který byl jednatelem společnosti s ručením omezeným a současně jediným společníkem, může být do jisté míry srovnatelné s postavením jediného akcionáře u akciové společnosti, kterého se týkalo zejména rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 24. 3. 2005, sp. zn. 8 Tdo 124/2005, o něž opřely své právní závěry i soudy obou stupňů v napadených rozhodnutích. Podle tohoto názoru je třeba ohledně způsobení škody vycházet z obecných pravidel, podle kterých obchodní společnost jako samostatná právnická osoba má svůj vlastní majetek, odlišný od majetku svých akcionářů, a s tímto svým majetkem podniká a hospodář (§ 6 obch. zák.). Z uvedeného je patrné, že akcionář, byť se jedná o stoprocentního akcionáře, má zcela odlišné postavení oproti této právnické osobě. Obchodní společnost jako samostatná právnická osoba má vlastní majetek oddělený od majetku jejích akcionářů, jímž se má na mysli ve smyslu § 6 odst. 1 obch. zák. souhrn aktiv (majetkových hodnot), která patří podnikateli. U právnické osoby obchodní majetek zahrnuje veškerý majetek, bez ohledu na to, zda slouží nebo je určen k jejímu podnikání či nikoli. Podstatné je tedy v tomto případě to, že vzhledem k tomu, že majetek akcionářů a akciových společností zahrnuje jiné hodnoty (je odlišný), nelze osobu obviněného jako akcionáře ztotožnit s právnickou osobou, u níž je akcionářem, coby poškozeným. Majetek akciové společnosti jako právnické osoby je pro akcionáře majetkem cizím. Shodný právní názor zaujal Nejvyšší soud i v dalších rozhodnutích, např. v usnesení ze dne 15. 2. 2006, sp. zn. 3 Tdo 1432/2005, které se týká majetkové samostatnosti a možnosti spáchání trestného činu jednáním fyzické osoby, která je jediným společníkem ve společnosti s ručením omezeným, nebo v usnesení ze dne 9. 8. 2006, sp. zn. 3 Tdo 746/2006, jež se vztahuje k majetkové samostatnosti společnosti s ručením omezeným a možnosti způsobení škody jednáním jejích statutárních orgánů či společníků. Senát 11 Tdo v uvedeném rozhodnutí vyslovil právní názor opačný, tj. že pokud jednatel a současně jediný společník společnosti s ručením omezeným uzavře určité smlouvy nevýhodné pro tuto společnost, na jejichž podkladě úmyslně sníží její majetek, a nejedná při tom v rozporu s právními předpisy a společenskou smlouvou, pak nelze učinit závěr, že tímto jednáním obviněný porušil podle zákona mu uloženou nebo smluvně převzatou povinnost opatrovat nebo spravovat majetek ve smyslu §

255 odst. 1 tr. zák., a to zejména proto, že by obviněný musel přinejmenším nejednat s péčí řádného hospodáře, přičemž takový závěr je za situace, kdy je jediný společník společnosti a její jednatel jedna a táž osoba, fakticky absurdní. Otázka aplikace § 255 odst. 1 tr. zák. v tomto smyslu, a tudíž ani rozdílnost právních názorů stran této problematiky dosud nebyla vyřešena stanoviskem trestního kolegia Nejvyššího soudu.

Velký senát trestního kolegia Nejvyššího soudu (dále jen „velký senát Nejvyššího soudu“) nejprve v souladu se zákonem zkoumal, zda není dán některý z důvodů pro odmítnutí dovolání podle § 265i odst. 1 tr. ř., a na základě tohoto postupu shledal, že obě dovolání ve smyslu § 265a odst. 1, 2 písm. a) tr. ř. jsou přípustná, byla podána osobami oprávněnými [§ 265d odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. ř.], řádně a včas (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.) a splňují náležitosti dovolání (§ 265f odst. 1 tr. ř.). Protože dovolání lze podat jen z důvodů taxativně vymezených v § 265b tr. ř., velký senát Nejvyššího soudu dále posuzoval, zda obviněnými vznesené námitky naplňují jimi tvrzené dovolací důvody, a shledal, že dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. byl uplatněn oběma dovolateli v souladu se zákonem vymezenými podmínkami.

Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je dán v případech, kdy rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Uvedenou formulací zákon vyjadřuje, že dovolání je určeno k nápravě právních vad rozhodnutí ve věci samé, pokud tyto vady spočívají v právním posouzení skutku nebo jiných skutečností podle norem hmotného práva, nikoliv z hlediska procesních předpisů. Tento dovolací důvod neumožňuje brojit proti porušení procesních předpisů, ale výlučně proti nesprávnému hmotně právnímu posouzení (viz usnesení Ústavního soudu ze dne 1. 9. 2004, sp. zn. II. ÚS 279/03). Skutkový stav je při rozhodování o dovolání hodnocen pouze z toho hlediska, zda skutek nebo jiná okolnost skutkové povahy byly správně právně posouzeny, tj. zda jsou právně kvalifikovány v souladu s příslušnými ustanoveními hmotného práva. S poukazem na tento dovolací důvod totiž nelze přezkoumávat a hodnotit správnost a úplnost zjištění skutkového stavu, či prověřovat úplnost provedeního dokazování a správnost hodnocení důkazů ve smyslu § 2 odst. 5, 6 tr. ř. (viz usnesení Ústavního soudu ze dne 15. 4. 2004, sp. zn. IV. ÚS 449/03). Nejvyšší soud není povolán k dalšímu, již třetímu justičnímu zkoumání skutkového stavu (viz usnesení Ústavního soudu ze dne 27. 5. 2004, sp. zn. IV. ÚS 73/03). Případy, na které dopadá ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., je tedy nutno odlišovat od případů, kdy je rozhodnutí založeno na nesprávném skutkovém zjištění. Dovolací soud musí vycházet ze skutkového stavu tak, jak byl zjištěn v průběhu trestního řízení a jak je vyjádřen především ve výroku odsuzujícího rozsudku, a je povinen zjistit, zda je právní posouzení skutku v souladu s vyjádřením způsobu jednání v příslušné skutkové podstatě trestného činu s ohledem na zjištěný skutkový stav.

Velký senát Nejvyššího soudu dále zdůrazňuje, že ve smyslu ustanovení § 265b odst. 1 tr. ř. je dovolání mimořádným opravným prostředkem určeným k nápravě výslovně uvedených procesních a hmotně právních vad, ale nikoli k revizi skutkových zjištění učiněných soudy prvního a druhého stupně ani k přezkoumávání jimi provedeního dokazování. Těžiště dokazování je totiž v řízení před soudem prvního stupně a jeho skutkové závěry může doplňovat, popřípadě korigovat jen soud druhého stupně v řízení o řádném opravném prostředku (§ 259 odst. 3, § 263 odst. 6, 7 tr. ř.). Tím je naplněno základní právo obviněného dosáhnout přezkoumání věci ve dvoustupňovém řízení ve smyslu čl. 13 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) a čl. 2 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě. Dovolací soud ovšem není obecnou třetí instancí zaměřenou na přezkoumání všech rozhodnutí soudů druhého stupně a samotnou správnost a úplnost skutkových zjištění nemůže posuzovat už jen z toho důvodu, že není oprávněn bez dalšího přehodnocovat provedené důkazy, aniž by je mohl podle zásad ústnosti a bezprostřednosti v řízení o dovolání sám provádět (srov. omezený rozsah dokazování v dovolacím řízení podle § 265r odst. 7 tr. ř.). Pokud by zákonodárce zamýšlel povolát Nejvyšší soud jako třetí stupeň plného přezkumu, nepředepisoval by katalog dovolacích důvodů. Už samo chápání

dovolání jako mimořádného opravného prostředku ospravedlňuje restriktivní pojetí dovolacích důvodů Nejvyšším soudem (viz usnesení Ústavního soudu ze dne 27. 5. 2004, sp. zn. IV. ÚS 73/03). V té souvislosti je třeba zmínit, že je právem i povinností nalézacího soudu hodnotit důkazy v souladu s ustanovením § 2 odst. 6 tr. ř., přičemž tento postup ve smyslu § 254 tr. ř. přezkoumává odvolací soud, přičemž zásah Nejvyššího soudu jako dovolacího soudu do takového hodnocení přichází v úvahu jen v případě, že by skutková zjištění byla v extrémním nesouladu s právními závěry učiněnými v napadeném rozhodnutí (viz např. nálezy Ústavního soudu ze dne 20. června 1995, sp. zn. III. ÚS 84/94, uveřejněný pod č. 34 ve sv. 3 Sb. nál. a usn. ÚS; dále srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 17. května 2000, sp. zn. II. ÚS 215/99, uveřejněný pod č. 69 ve sv. 18 Sb. nál. a usn. ÚS, Praha: C. H. Beck). Takový závěr však s ohledem na obsah obou citovaných rozsudků a jejich návaznost na provedené dokazování, které je zachyceno v Nejvyšším soudem přezkoumaném spisovém materiálu, nelze učinit.

Ze skutečností blíže rozvedených v předcházejících odstavcích tedy vyplývá, že východiskem pro existenci dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. jsou v pravomocně ukončeném řízení stabilizovaná skutková zjištění vyjádřená především v popisu skutku v příslušném výroku rozhodnutí ve věci samé, popř. i další soudem (soudy) zjištěné okolnosti relevantní z hlediska norem hmotného práva (především trestního, ale i jiných právních odvětví).

Pokud jde o skutkový stav věci vycházel tedy velký senát Nejvyššího soudu ze shora uvedených skutkových zjištění Krajského soudu v Plzni obsažených ve výroku o vině v rozsudku ze dne 11. 6. 2008, sp. zn. 6 To 165/2008, který v tomto směru při svých závěrech navazoval na obdobná zjištění Okresního soudu v Chebu v rozsudku ze dne 5. 12. 2007, sp. zn. 7 T 25/2007. Nakonec proti tomuto skutkovému zjištění, které zcela odpovídá v hlavním líčení provedeným důkazům a obsahu přezkoumávaného spisu, žádný z obou obviněných v dovolání nevznese jakékoli konkrétní námitky, které by jej zpochybňovaly.

K námitce obviněného Ing. J. J. o nezachování totožnosti skutku, která v zásadě nespadá pod vymezení použitého dovolacího důvodu ve smyslu § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., je možno poukázat na ustálenou judikaturu Nejvyššího soudu, podle které, pokud jde o vlastní skutek, o němž může soud rozhodnout v hlavním líčení, je určující jeho vymezení v žalobním návrhu, a to v návaznosti na vymezení skutku v usnesení o zahájení trestního stíhání. I když základem celého trestního řízení, předmětem trestního stíhání obviněného a předmětem procesu dokazování je skutek, trestní řád tento pojem sice používá, ale blíže ho nedefinuje; pouze v ustanoveních § 12 odst. 11 a 12 tr. ř. stanoví podmínky, za nichž jde v některých případech o nový, resp. samostatný skutek. Vymezení pojmu skutek ponechává zákon teorii trestního práva hmotného a procesního a soudní praxi. V obecné rovině se skutkem rozumí určitá událost ve vnějším světě záležející v jednání člověka, která může mít znaky jednoho nebo více trestných činů anebo nemusí vykazovat znaky žádného trestného činu; jako skutek je taková událost vymezena v příslušném aktu orgánu činného v trestním řízení (v usnesení o zahájení trestního stíhání, v záznamu o sdělení podezření, v obžalobě, v návrhu na potrestání, v rozsudku, v usnesení o zastavení trestního stíhání atd.). Skutkem je tedy souhrn určitých, konkrétně popsanych skutkových okolností, nikoli jejich právní posouzení (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 17. července 2002, sp. zn. II. ÚS 143/02, uveřejněno pod č. 21 ve sv. 27 Sb. nál. a usn. ÚS, Praha: C. H. Beck). Protože podstata skutku je tvořena jednáním pachatele (obžalovaného) a následkem, který tím byl způsoben. Z významu jednání a následku pro podstatu skutku vyplývá i jejich význam pro řešení otázky totožnosti skutku. Jednání a následek, popřípadě další právně relevantní skutkové okolnosti, se tedy při posuzování totožnosti skutku soudem porovnávají podle toho, jak jsou uvedeny v obžalobě a jak byly zjištěny v rámci dokazování u hlavního líčení (srov. č. 9/1972, č. 64/1973, č. 52/1979, č. 1/1996-I. a č. 41/2002-I. Sb. rozh. tr. atd.). O totožnosti skutku však mohou rozhodovat jen okolnosti a závěry skutkové (i když takové, které mají právní význam), nikoli samotné závěry právní (viz též § 220 odst. 3 tr. ř.). V daném případě došlo sice k změně právní kvalifikace jednání

obviněného Ing. J. J. , který byl původně obžalován pro trestný čin porušování povinnosti při správě cizího majetku podle § 255 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák., jako spolupachatel podle § 9 odst. 2 tr. zák. (č. l. 315 až 322 spisu), ale odvolací soud ho posléze uznal vinným jen pomocí k trestnému činu porušování povinnosti při správě cizího majetku podle § 10 odst. 1 písm. c) tr. zák. k § 255 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák., avšak při v zásadě nezměněném skutkovém stavu, což je možno zjistit při porovnání znění žalobního návrhu v obžalobě s výrokovou částí v rozsudku soudu prvního stupně (č. l. 472 až 478 spisu) i výrokem o vině rozsudku odvolacího soudu (č. l. 536 až 545 spisu), kde k žádné podstatné změně mimo dílčích změn formulačních nedošlo, a to jak ve vymezení jednání obou obviněných, tak i způsobeného následku. K další jeho námitce uvedené v této souvislosti spočívající v tom, že popis skutku uvedený ve výroku o vině v rozsudku odvolacího soudu neobsahuje vyjádření, komu vznikla škoda, je na místě jen zdůraznit, že zmíněný výrok za poškozeného označuje společnost P. , spol. s r. o., včetně výše způsobené škody 537.834,30 Kč, a zprostředkovaně i společnost E. , a. s.

Velký senát Nejvyššího soudu shledal, že ostatní shora uvedené námitky obou obviněných Ing. J. J. a Ing. J. J. po obsahové stránce odpovídají citovanému dovolacímu důvodu. Jedná se zejména o námitky, podle nichž Ing. J. J. na základě svého rozhodnutí převést svůj dluh na společnost P. , spol. s r. o., kde je jediným společníkem, nemohl jednat v rozporu s právními předpisy a společenskou smlouvou, i když v konečném důsledku jednal pro společnost P. , spol. s r. o., nevýhodně. Jestliže tedy ve smyslu těchto námitek obviněný Ing. J. J. neporušil zákon, pak se ani obviněný Ing. J. J. nemohl dopustit pomoci k porušení zákona tím, že dal souhlas za věřitele s převodem dluhu. Krajský soud v Plzni se dopustil pochybení, když při svém rozhodování nepoužil judikát Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2005, sp. zn. 11 Tdo 1081/2004.

Trestného činu porušování povinnosti při správě cizího majetku podle § 255 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák. se dopustí ten, kdo jinému způsobí značnou škodu tím, že poruší podle zákona mu uloženou nebo smluvně převzatou povinnost opatrovat nebo spravovat cizí majetek. Podstatou tohoto trestného činu je úmyslně zaviněné jednání spočívající porušení zákonné nebo smluvně převzaté povinnosti opatrovat nebo spravovat cizí majetek, kterým vznikla značná škoda na cizím majetku, přičemž se nevyžaduje, aby se pachatel obohatil nebo získal jinou výhodu (srov. č. 21/2002 Sb. rozh. tr.).

Povinnost opatrovat nebo spravovat cizí majetek mají osoby, které jsou povinny spravovat (zařizovat) záležitosti jiných osob, pokud v tom je zahrnuta i povinnost péče o jejich majetek nebo nakládání s ním. Poměr osoby k cizímu majetku je založen na jejím právním vztahu vůči jiné fyzické osobě (rodič, poručník, opatrovník dítěte aj.) nebo právnické osobě (obchodní společnosti, družstvu, územně samosprávnému celku aj.), resp. státu (státní organizaci či organizační složce státu). Společným jmenovatelem všech uvedených vztahů je, že určité osobě je svěřena správa či opatrování určité části majetku jiné osoby. Tato správa či opatrování se projevuje v alespoň částečné delegaci oprávnění spojených s výkonem vlastnického práva k věcem náležejícím do majetku nebo výkonem jiných práv náležejících k jiným majetkovým hodnotám zahrnutým do majetku (pohledávkám aj.). Takto bývají z vlastnického práva typicky delegována oprávnění užívat věci náležející k majetku určitým způsobem nebo s nimi nakládat. Porušení povinnosti opatrovat nebo spravovat cizí majetek pak spočívá v tom, že osoba jedná v rozporu s vymezením obsahu dané povinnosti. Může k němu dojít konáním (aktivní činností), ale též opomenutím takového konání, k němuž byla povinna. Způsoby porušení povinnosti mohou být velmi různorodé, může se jednat např. o dispozice s cizím majetkem v podobě uzavírání nevýhodných obchodů či jiných smluv na úkor opatrovaného či spravovaného majetku nebo o případ neoprávněného nebo nehospodárného nakládání se svěřeným majetkem.

Velký senát Nejvyššího soudu, jemuž byla věc postoupena podle rozvrhu práce, z obsahu trestního spisu zjistil, že nalézací soud na straně 6 odůvodnění svého rozsudku uvedl, že obvinění

jednali v rozporu s ustanoveními obchodního zákoníku uvedenými ve výroku rozsudku a především porušili povinnost zařizovat záležitosti předmětných obchodních společností s odbornou péčí a s péčí řádného hospodáře. Toto zahrnuje i to, aby jednáním jednatele takové společnosti nedošlo k poškození společnosti nejméně ve smyslu úbytku majetkových hodnot nebo oprávněného přírůstku na majetku, tedy v konečném důsledku zmenšení majetku společnosti. V této souvislosti soud prvního stupně zdůraznil, že společnost či její majetek je třeba oddělovat od majetku společníka, neboť společnost je samostatnou právnickou osobou a její majetek je tak majetkem cizím ve vztahu ke společníkovi uvedené společnosti.

Odvolací soud se k námitce obviněného na straně 7 a 8 odůvodnění svého rozhodnutí v předmětné otázce s výše uvedeným závěrem nalézacího soudu prakticky ztotožnil a dále jej podpořil odkazem na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 3. 2005, sp. zn. 8 Tdo 124/2005, podle něž nelze akcionáře ztotožňovat s akciovou společností jako právnickou osobou coby poškozeným v trestním řízení, neboť jde o dva zcela odlišné subjekty, a pokud obviněný trestným činem způsobil škodu akciové společnosti, u níž je předsedou představenstva a stoprocentním akcionářem, nevznikla tím škoda současně obviněnému jakožto jejímu akcionáři, protože majetek akciové společnosti je pro něj majetkem cizím a škoda mohla vzniknout v takovém případě právě jen předmětné akciové společnosti. Odvolací soud proto dovedl stejný právní vztah mezi majitelem, jediným zakladatelem a jednatelem vůči společnosti s ručením omezeným, a argumentace obou obviněných, že takovým jednáním by způsobil Ing. J. J. škodu jen sám sobě, není proto případná. S těmito závěry souhlasil i státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství ve svém vyjádření. Ačkoli shledal určité pochybení v nedostatečném vypořádání se ze strany odvolacího soudu s naplněním materiální stránky trestného činu porušování povinnosti při správě cizího majetku podle § 255 tr. zák. u obviněného Ing. J. J., resp. pomoci k tomuto trestnému činu podle § 10 odst. 1 písm. c) tr. zák. u obviněného Ing. J. J., postavil svou argumentaci na právních názorech obsažených právě v rozhodnutích odpovídajících či navazujících svým obsahem na odvolacím soudem citované usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 3. 2005, sp. zn. 8 Tdo 124/2005, o které se opíraly při svém rozhodování i obecné soudy nižších stupňů, ve věci rozhodující, a které právě požadují oba dovolatelé ve svých mimořádných opravných prostředcích neaplikovat, neboť je v rozporu se závěry uvedenými v jiném rozhodnutí Nejvyššího soudu, a to konkrétně v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2005, sp. zn. 11 Tdo 1081/2004.

Stěžejní otázkou pro posouzení dovolání obviněných Ing. J. J. a Ing. J. J. je tedy ta část jejich dovolacích námitek, která směřuje proti kvalifikaci jejich jednání jako trestného činu porušování povinnosti při správě cizího majetku podle § 255 odst. 1 tr. zák., resp. pomoci k tomuto trestnému činu podle § 10 odst. 1 písm. c) tr. zák., za situace, kdy obviněný Ing. J. J., jako jediný společník společnosti a současně její jednatel, nejednal podle názoru obhajoby v rozporu s právními předpisy a společenskou smlouvou, i když v konečném důsledku pro společnost P., spol. s r. o., nevýhodně, v důsledku čehož nelze dovést, že tímto svým jednáním porušil podle zákona mu uloženou nebo smluvně převzatou povinnost opatrovat nebo spravovat majetek této společnosti ve smyslu ustanovení § 255 tr. zák.

Dosavadní rozhodovací praxe Nejvyššího soudu ve vztahu k této otázce skutečně byla nejednotná, neboť na straně jedné se zastává například v právě oběma dovolateli citovaném rozhodnutí ze dne 31. 1. 2005, sp. zn. 11 Tdo 1081/2004, názor, že pokud jednatel a současně jediný společník společnosti s ručením omezeným uzavře určité smlouvy nevýhodné pro tuto společnost, na jejichž podkladě úmyslně sníží její majetek, a nejedná při tom v rozporu s právními předpisy a společenskou smlouvou, pak nelze učinit závěr, že tímto jednáním obviněný porušil podle zákona mu uloženou nebo smluvně převzatou povinnost opatrovat nebo spravovat majetek ve smyslu § 255 odst. 1 tr. zák., a to zejména proto, že by obviněný musel přinejmenším nejednat s péčí řádného hospodáře, přičemž takový závěr je za situace, kdy je jediný společník společnosti a její jednatel jedna a táž osoba, fakticky absurdní.

Na straně druhé však v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 3. 2005, sp. zn. 8 Tdo 124/2005, byť se týká trestného činu obecného ohrožení podle § 180 odst. 1, 2 písm. b), odst. 3 písm. a) tr. zák., což však v tomto případě není z obecného hlediska podstatné, se uvádí, že akcionáře, a to i když je stoprocentním akcionářem, nelze ztotožňovat s akciovou společností jako právnickou osobou coby poškozeným v trestním řízení, neboť jde o dva odlišné subjekty. V souvislosti s tím se zdůrazňuje, že obviněného – předsedu představenstva akciové společnosti lze činit odpovědným za činnost, která je v rozporu s péčí řádného hospodáře ve smyslu § 194 odst. 5 věta první obč. zák., kterou lze považovat za porušení důležité povinnosti vyplývající z jeho funkce předsedy představenstva akciové společnosti. Uvedené usnesení se sice vztahuje k akciové společnosti, ale vzhledem k návaznosti postavení jednatele společnosti s ručením omezeným na ustanovení o odpovědnosti představenstva akciové společnosti vzniká otázka, zda toto rozhodnutí je aplikovatelné i v případě obviněného Ing. J. J., který byl jednatelem společnosti s ručením omezeným a současně jediným společníkem, což může být do jisté míry srovnatelné s postavením jediného akcionáře u akciové společnosti. V tomto rozhodnutí Nejvyšší soud konstatoval, že je třeba ohledně způsobení škody vycházet z obecných pravidel, podle kterých obchodní společnost jako samostatná právnická osoba má svůj vlastní majetek, odlišný od majetku svých akcionářů, a s tímto svým majetkem podniká a hospodáři (§ 6 obč. zák.). **Definičním znakem právnických osob je totiž mimo jiné jejich majetková samostatnost, jejímž výrazem je jednak to, že mají vlastní majetek, a jednak to, že jen ve vztahu k tomuto majetku nesou samostatnou majetkovou odpovědnost v právních vztazích, do nichž vstupují. Společníci jednotlivých obchodních společností tedy nejsou podílovými spoluvlastníky (spolumajiteli) majetku obchodní společnosti, ale jejich vztah k obchodní společnosti a k jejímu majetku je vymezen souborem práv a povinností společníka.** Majetková práva společníků spočívají zpravidla v podílu na přímém zisku obchodní společnosti a v možnosti převodu obchodního podílu (akcií). Za závazky kapitálových obchodních společností (akciová společnost a společnost s ručením omezeným), společníci neručí anebo ručí jen omezeně. **Vzhledem k tomu společníci nemohou jednak být přímo poškozenými osobami v případech, kdy je trestná činnost páčána na úkor majetku obchodní společnosti, a jednak se sami mohou dopustit trestné činnosti ve vztahu k majetku obchodní společnosti, jejímiž jsou společníky, protože ten je pro ně majetkem cizím. To platí i přes skutečnost, že se jinak na veřejnosti běžně mluví – zejména jde-li o majoritní společníky obchodních společností – o tzv. vlastnících těchto společností.** Ani ti totiž nejsou vlastníky majetku obchodní společnosti v právním smyslu. Z uvedeného je patrné, že akcionář, byť se jedná o stoprocentního akcionáře, má zcela odlišné postavení oproti této právnické osobě. Podobně je tomu i u jediného společníka společnosti s ručením omezeným (srov. § 132 obč. zák.). Obchodní společnost jako samostatná právnická osoba má vlastní majetek oddělený od majetku jejích akcionářů, jímž se má na mysli ve smyslu § 6 odst. 1 obč. zák. souhrn aktiv (majetkových hodnot), která patří podnikateli. U právnické osoby obchodní majetek zahrnuje veškerý majetek, bez ohledu na to, zda slouží nebo je určen k jejímu podnikání či nikoli. Podstatné je tedy v tomto případě to, že vzhledem k tomu, že majetek akcionářů a akciových společností zahrnuje jiné hodnoty (je odlišný), nelze osobu obviněného jako akcionáře ztotožnit s právnickou osobou, u níž je akcionářem, coby poškozeným. **Majetek akciové společnosti jako právnické osoby je pro akcionáře majetkem cizím.** Shodný právní názor zaujal Nejvyšší soud i v dalších rozhodnutích, např. v usnesení ze dne 15. 2. 2006, sp. zn. 3 Tdo 1432/2005, které se týká majetkové samostatnosti a možnosti spáchání trestného činu jednáním fyzické osoby, která je jediným společníkem ve společnosti s ručením omezeným, nebo v usnesení ze dne 9. 8. 2006, sp. zn. 3 Tdo 746/2006, jež se vztahuje k majetkové samostatnosti společnosti s ručením omezeným a možnosti způsobení škody jednáním jejích statutárních orgánů či společníků. **Také u společnosti s ručením omezeným je majetek této společnosti pro společníky, ale i pro jediného společníka majetkem cizím.**

Jak již bylo shora uvedeno, dovolatelé se podle rozsudku Okresního soudu v Chebu ze dne 5. 12.

2007, sp. zn. 7 T 25/2007, dopustili jednání, spočívajícího v tom, že dne 3. ledna 2004 v Ch. , obviněný Ing. J. J. jako jednatel společnosti P. , spol. s r. o., (dále jen společnost P. , spol. s r. o.), uzavřel za uvedenou společnost smlouvu o převzetí dluhu podle § 531 a § 532 obč. zák. jako nový dlužník na straně jedné s fyzickou nepodnikající osobou Ing. J. J. (tedy sám se sebou) coby původním dlužníkem na straně druhé, na jejímž základě nový dlužník – společnost P. , spol. s r. o., od původního dlužníka – Ing. J. J. , převzal závazek uhradit věřiteli – společnosti E. G. , a. s., (dále jen společnost E. , a. s.), dluh v celkové výši 537.834,30 Kč, a to za úplatu 10% nominálu dluhu, kterou však ani do 26. 5. 2005 neuhradil, a obviněný Ing. J. J. jako samostatně jednající člen představenstva společnosti E. , a. s., za tuto společnost coby věřitele dlužníka Ing. J. J. podle § 531 odst. 1 obč. zák. vyjádřil s tímto postupem souhlas, když za společnost E. , a. s., souhlasil se změnou v osobě dlužníka, což stvrdil svým podpisem a razítkem společnosti E. , a. s., na uvedené smlouvě; a obviněný Ing. J. J. touto pro společnost jednostranně nevýhodnou smlouvou, ve snaze získat tak pro sebe majetkové zvýhodnění, poškodil společnost P. , spol. s r. o., které způsobil škodu ve výši 537.834,30, přičemž zároveň tím také ohrozil uspokojení věřitele společnosti P. , spol. s r. o., a to společnosti E. , a. s., neboť znal hospodářskou situaci společnosti P. , spol. s r. o., a věděl, že uvedenou transakcí dále zvyšuje již tak vysoké závazky společnosti P. , spol. s r. o., která v té době nevyvíjela žádnou činnost, měla nulový hospodářský výsledek a nemohl tedy ani předpokládat, že by mohlo dojít k úhradě uvedeného závazku; a obviněný Ing. J. J. svým jednáním poškodil společnost E. , a. s., které způsobil škodu ve výši 537.834,30 Kč, neboť znal nepříznivou hospodářskou situaci společnosti P. , spol. s r. o., která v té době byla dlouhodobým dlužníkem společnosti E. , a. s., v rozsahu 76 mil. Kč, byl si vědom, že možnost úhrady předmětného dluhu ze strany společnosti P. , spol. s r. o., je nižší než ze strany fyzické osoby Ing. J. J. , svého bratra a zároveň tak ztížil a ohrozil uspokojení jiných věřitelů společnosti E. , a. s., a zvýhodnil svého bratra obviněného Ing. J. J. , přičemž obviněný Ing. J. J. takto jednal bez souhlasu předběžného správce konkursní podstaty společnosti E. , a. s., když usnesením Krajského soudu v Plzni ze dne 23. 1. 2004, č. j. 29 K 23/2003-129, byl prohlášen konkurs na majetek společnosti E. , a. s., a oba obvinění tak jednali v rozporu s § 194 odst. 5 obch. zák., s § 66 odst. 2 obch. zák. a v rozporu s § 567 obch. zák.

V tzv. právní větě výroku rozsudku soud prvního stupně uvedl, že obviněný Ing. J. J. porušil podle zákona mu uloženou povinnost opatrovat nebo spravovat cizí majetek, a již z výroku o vině zcela jasně vyplývá, že konkrétně došlo k porušení § 194 odst. 5, § 66 odst. 2 a § 567 obch. zák. Takto soud rozhodl za situace, kdy obviněný Ing. J. J. zastával ve společnosti P. , spol. s r. o., jak pozici jediného jednatele, tak i pozici jediného společníka v této společnosti. Velký senát Nejvyššího soudu v rámci projednávání předmětného dovolání obviněných Ing. J. J. a Ing. J. J. se přiklonil k závěrům o odlišení majetku obchodní společnosti od majetku jejích společníků, byť si je vědom specifčnosti problematiky v případě, kdy se jedná o společnost s ručením omezeným, která má jediného společníka (srov. § 132 obch. zák.). V tomto směru je však možno poukázat na usnesení ze dne 15. 2. 2006, sp. zn. 3 Tdo 1432/2005, které se týká právě možnosti spáchání trestného činu jednáním fyzické osoby, která je jediným společníkem a současně jednatelem ve společnosti s ručením omezeným, byť v této věci bylo jednání obviněného nakonec kvalifikováno jako trestný čin poškozování věřitele podle § 256 odst. 1 písm. a), odst. 4 tr. zák., přičemž však v odůvodnění se Nejvyšší soud zmínil i o tom, že za této situace přichází v úvahu i právní kvalifikace jako trestného činu porušování povinnosti při správě cizího majetku podle § 255 tr. zák. Současně je třeba poukázat na to, že zmíněná rozhodnutí neopomíjejí odpovědnost statutárního orgánu vůči předmětné společnosti (předsedy představenstva akciové společnosti nebo jednatele společnosti s ručením omezeným) přinejmenším na úrovni povinnosti vykonávat svou působnost s péčí řádného hospodáře (§ 194 odst. 5 obch. zák.), byť se v nyní posuzovaném případě jedná o společnost s ručením omezeným, kde ovšem se z hlediska základních povinností jednatele ustanovení § 194 odst. 5 obch. zák. ve smyslu § 135 odst. 2 obch. zák. použije obdobně.

Velký senát Nejvyššího soudu si je vědom rozdílů v jednání a povinnostech představenstva

akciové společnosti a v jednání a povinnostech jednatele společnosti s ručením omezeným. V tomto případě je však třeba vycházet také z ustanovení § 131 obch. zák., v němž je zejména v jeho odstavci prvním uvedeno, že každý společník, jednatel, likvidátor, insolvenční správce nebo člen dozorčí rady se může domáhat, aby soud vyslovil neplatnost usnesení valné hromady, pokud je v rozporu s právními předpisy, společenskou smlouvou, zakladatelskou listinou nebo stanovami (srov. i odstavec 5 § 131 obch. zák.). S tímto ustanovením pak v případě obviněného Ing. J. J. (a v návaznosti na něj i pomocníka Ing. J. J. velmi úzce souvisí i ustanovení § 132 odst. 1 obch. zák., v jehož větě první se stanoví, že má-li společnost jediného společníka, nekoná se valná hromada a působnost valné hromady vykonává tento společník. Povinnosti, které zákon ukládá jednatelům, popřípadě členům dozorčí rady, ve vztahu k valné hromadě, mají, pokud z povahy věci nevyplývá něco jiného, i ve vztahu k jedinému společníkovi. Skutečnost, že jediný společník společnosti je zároveň i jejím jediným jednatelem, je v praxi poměrně častá. Takto to bylo i v případě obviněného Ing. J. J., který jako jediný jednatel společnosti P., spol. s r. o., se v této trestní věci dopustil jednání popsaného ve skutkové větě výroku o vině napadeného rozhodnutí soudu druhé instance v pozici jediného jednatele této společnosti a v této souvislosti je třeba rovněž poukázat na ustanovení § 133 a násl. obch. zák., kde jsou upravena práva a povinnosti jednatelů, přičemž v ustanovení § 135 odst. 2 obch. zák. je uvedeno, že ustanovení § 194 odst. 2 první až páté věty, odstavce 4 až 7 a § 196a tohoto zákona se použijí obdobně, čímž je v zásadě s využitím obdoby odkazováno na ustanovení upravující působnost představenstva akciové společnosti. Z uvedeného je tedy zřejmé, že i přes zmiňované určité odlišnosti přichází v úvahu na případ obviněného, týkající se souběhu postavení jediného jednatele a zároveň i jediného společníka, aplikovat obdobně též judikaturu týkající se postavení jediného akcionáře a působnosti představenstva (resp. předsedy představenstva) u akciové společnosti. Významné v tomto směru právě z hlediska, že obviněný Ing. J. J. byl současně jediným společníkem a jediným jednatelem společnosti P., spol. s r. o., je ustanovení § 194 odst. 4 obch. zák., z kterého při obdobném použití ve smyslu § 135 odst. 2 obch. zák. vyplývá, že jednatel se řídí zásadami a pokyny schválenými valnou hromadou, pokud jsou v souladu s právními předpisy a stanovami. Nestanoví-li obchodní zákoník jinak, není nikdo, tedy ani valná hromada, oprávněn dávat jednatelem pokyny týkající se obchodního vedení, kam by spadal i shora uvedený případ uzavření smlouvy o převzetí dluhu, na jejímž základě společnost P., spol. s r. o., od původního dlužníka Ing. J. J. převzala závazek uhradit věřiteli společnosti E. G., a. s., dluh v celkové výši 537.934,30 Kč. **V případě, kdy obviněný Ing. J. J. byl současně jednatelem a společníkem uvedené společnosti, nemůže se odvolávat na skutečnost, že jednal na základě svého oprávnění jediného společníka společnosti P., spol. s r. o., dávat pokyny jednatelem, jimiž byl pak řízen. Podle ustáleného teleologického výkladu je třeba první a třetí větu § 194 odst. 4 obch. zák. vykládat ve vzájemné vazbě tak, že jednatel je sice povinen se řídit pokyny valné hromady nebo jediného společníka společnosti s ručením omezeným (srov. § 132 obch. zák.), ten však nesmí vydávat pokyny týkající se obchodního vedení společnosti. K takovému výkladu vede i skutečnost, že má-li být jednatel společnosti s ručením omezeným (podobně jako představenstvo akciové společnosti) ve vztahu ke společnosti, popř. ve vztahu ke třetím osobám plně odpovědný za výkon své funkce, není dost dobře možno takovou odpovědnost založit za stavu, kdy by byl omezen pokyny valné hromady nebo jediného společníka společnosti s ručením omezeným při výkonu obchodního vedení společnosti. Uvedené pokyny ve smyslu § 194 odst. 4 věty první obch. zák. se mohou týkat jen zásad, které nezasahují bezprostředně do obchodního vedení, i když se jej v dlouhodobém horizontu také týkají, tedy např. zásad dlouhodobé investiční politiky, popř. směru jakým se společnost bude vyvíjet, či naopak jaké významné aktivity společnost utlumí či zcela zruší apod. Z těchto skutečností vyplývá, že **pokud jde o obchodní vedení společnosti a možnosti zásahů do něho není žádného rozdílu mezi společností s ručením omezeným s jedním společníkem, který valnou hromadu nekoná, a společností s ručením omezeným s více společníky, kteří se prostřednictvím valné hromady podílejí na řízení takové společnosti (podobně je tomu i u představenstva akciové společnosti s jedním akcionářem a s více akcionáři).** Se zřetelem k výše rozvedeným teoretickým východiskům proto**

nelze považovat závěr soudů obou stupňů, podle něhož obviněný Ing. J. J. porušil zákonem uloženou povinnost jednat s péčí řádného hospodáře ve vztahu ke společnosti P., spol. s r. o., jejímž byl zároveň jediným jednatelem i jediným společníkem, za nesprávný.

Z těchto důvodů velký senát Nejvyššího soudu shledal, že námitky obou obviněných podřazené pod dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. nejsou důvodné. Soudy prvního i druhého stupně totiž správně vyhodnotily postavení obviněného Ing. J. J. z hlediska naplnění formálních znaků skutkové podstaty souzeného trestného činu a správně uzavřely, že s ohledem na ze zákona vyplývající oddělení majetku obchodní společnosti s ručením omezeným od majetku jejích společníků, resp. i jediného společníka ve smyslu § 132 obch. zák. se může i jediný jednatel společnosti s ručením omezeným, který je zároveň i jediným společníkem této společnosti, v konkrétním případě dopustit porušení povinnosti jednat s péčí řádného hospodáře a tím může předmětnou obchodní společnost poškodit. K tomu velký senát Nejvyššího soudu dodává, že pokud obviněný Ing. J. J., který byl zároveň jednatelem a jediným společníkem poškozené společnosti s ručením omezeným (srov. § 105 a násl. obch. zák.), způsobil jako jednatel úmyslně porušením povinnosti vykonávat svou působnost s péčí řádného hospodáře škodu této společnosti, lze s ohledem na oddělení majetku obchodní společnosti s ručením omezeným od majetku jejích společníků, resp. i jediného společníka, vyplývající ze zákona (srov. § 6 odst. 1 a § 105 a násl. obch. zák.), dovozovat při splnění všech dalších zákonných předpokladů jeho trestní odpovědnost podle § 255 tr. zák. a stejně tak mu lze uložit i povinnost tuto způsobenou škodu společnosti s ručením omezeným nahradit (srov. § 135 odst. 2 ve spojení s § 194 odst. 5, věta třetí obch. zák.). Od tohoto závěru se pak správně odvíjely též i úvahy soudu druhého stupně, týkající se posouzení jednání obviněného Ing. J. J. jako pomoci k trestnému činu porušování povinnosti při správě cizího majetku podle § 10 odst. 1 písm. c) tr. zák. k § 255 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák. V tomto směru se velký senát Nejvyššího soudu ztotožnil s hodnotícími úvahami a závěry rozvedenými v rozhodnutí soudu odvolacího ve spojení se závěry soudu prvního stupně.

Podle názoru velkého senátu Nejvyššího soudu z uvedené argumentace vyplývá, že z hlediska naplnění objektivní stránky trestného činu porušování povinností při správě cizího majetku podle § 255 odst. 1 tr. zák. je nepochybně v rozporu se zákonem uloženou povinností jednat s péčí řádného hospodáře i výše popsané jednání obviněného Ing. J. J., který v době svého konání zastával jak funkci jediného jednatele, tak i pozici jediného společníka společnosti P., spol. s r. o. Ze shora podrobně rozvedených důvodů skutečnost, že se v obou případech vlastně jedná o tutéž osobu, nemůže mít z hlediska odděleného majetku obchodní společnosti od majetku jejího jediného společníka (či jejích společníků) podstatnou roli při posouzení naplnění znaku skutkové podstaty „porušení zákonem uložené či smluvně převzaté povinnosti“. Může se však projevit s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem posuzovaného případu při posouzení materiální stránky trestného činu porušování povinností při správě cizího majetku podle § 255 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák. Z hlediska zvážení, zda jednání obou obviněných dosáhlo stupně nebezpečnosti vyššího než nepatrného (§ 3 odst. 2 tr. zák.) a u zvlášť přitěžujících okolností podle § 255 odst. 2 písm. b) tr. zák., zda pro svou závažnost podstatně zvyšuje stupeň nebezpečnosti trestného činu pro společnost (§ 88 odst. 1 tr. zák.), je vedle vlastního jednání obviněného a jeho důsledků pro posuzovanou nebezpečnost činu společnosti zejména podstatné to, zda obchodní společnost s ručením omezeným, jejímž je obviněný zároveň jediným jednatelem a jediným společníkem, měla v rozhodné době nějaké věřitele, kteří by mohli být či případně dokonce byli porušením povinností, ať už zákonem uložené, a nebo v jiném případě i smluvně převzaté, ze strany obviněného negativně dotčeni.

Z tohoto hlediska je třeba zvažovat, jak již správně učinily oba soudy a vyjádřily to ve výroku o vině v napadených rozsudcích i v jejich odůvodnění, zda byla naplněna i materiální stránka předmětného jednání z hlediska trestného činu porušování povinností při správě cizího majetku podle § 255 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák. z hledisek uvedených v § 3 odst. 2, 4 a § 88 odst. 1 tr. zák.

Při posuzování materiální stránky uvedeného trestného činu je tedy třeba znovu zdůraznit, že obviněný Ing. J. J. uvedenou pro společnost jednostranně nevýhodnou smlouvou o převzetí dluhu podle § 531 a § 532 obč. zák., ve snaze získat tak pro sebe majetkové zvýhodnění, poškodil společnost P., spol. s r. o., které způsobil škodu ve výši 537.834,30, tedy škodu o více než 37.000,- Kč převyšující hranici značné škody ve smyslu § 89 odst. 11 tr. zák., přičemž zároveň tím také ohrozil uspokojení věřitele společnosti P., spol. s r. o., a to společnosti E., a. s., neboť znal hospodářskou situaci společnosti P., spol. s r. o., a věděl, že uvedenou transakcí dále zvyšuje již tak vysoké závazky společnosti P., spol. s r. o., která v té době nevyvíjela žádnou činnost, měla nulový hospodářský výsledek a nemohl tedy ani předpokládat, že by mohlo dojít k úhradě uvedeného závazku, a obviněný Ing. J. J. „svým jednáním pomohl bratrovi ke shora popsané transakci tím, že mu svým souhlasem se změnou v osobě dlužníka odstranil překážku k takovému neoprávněnému převodu jeho dluhu jako fyzické osoby na obchodní společnost P., spol. s r. o., ačkoli znal nepříznivou hospodářskou situaci společnosti P., spol. s r. o., která v té době byla dlouhodobým dlužníkem společnosti E., a. s., v rozsahu 76.000.000,- Kč, byl si vědom, že možnost úhrady předmětného dluhu ze strany společnosti P., spol. s r. o., je nižší (ne-li nulová), než ze strany fyzické osoby Ing. J. J., svého bratra, a zároveň tak ztížil a ohrozil uspokojení jiných věřitelů společnosti E., a. s., a zvýhodnil svého bratra obviněného Ing. J. J., v podstatě ve formě jeho oddlužení, přičemž takto jednal bez souhlasu předběžného správce konkurzní podstaty společnosti E., a. s., který byl ustanoven usnesením Krajského soudu v Plzni dne 16. 6. 2003, č. j. 29 K 23/2003 – 39, které nabylo právní moci 5. 7. 2003, a usnesením Krajského soudu v Plzni ze dne 23. 1. 2004, č. j. 29 K 23/2003 – 129, byl prohlášen na majetek společnosti E., a. s., konkurz. Právě tyto skutečnosti podstatně zvyšují stupeň nebezpečnosti pro společnost u jednání obou obviněných zejména ve smyslu § 88 odst. 1 tr. zák. ze všech hledisek uvedených v § 3 odst. 4 tr. zák., a proto je shora uvedený závěr Krajského soudu v Plzni o vině obou obviněných Ing. J. J. a Ing. J. J. v napadeném rozsudku zcela správný.

Oba obvinění jednali při svém shora podrobně popsaném jednání, jehož smyslem bylo převedení dluhu v celkové výši 537.834,30 Kč Ing. J. J., jako nepodnikající fyzické osoby, vůči společnosti E., a. s., na společnost P., spol. s r. o., aby ho nemusel společnost E., a. s., uhradit, přinejmenším v úmyslu poškodit společnost P., spol. s r. o., kterou také podle správných závěrů obou soudů o tuto částku obviněný Ing. J. J. za pomoci svého bratra Ing. J. J. poškodil, neboť bez právního důvodu ji svým jednáním v rozporu s § 194 odst. 5, § 66 odst. 2 a § 567 obch. zák. za pomoci svého bratra Ing. J. J. zavázal k úhradě tohoto dluhu vůči společnosti E., a. s., čímž naplnili všechny formální i materiální znaky trestného činu porušování povinnosti při správě cizího majetku podle § 255 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák., kterého se Ing. J. J. dopustil jako pachatel ve smyslu § 9 odst. 1 tr. zák. a Ing. J. J. jako účastník ve formě pomoci k trestnému činu porušování povinnosti při správě cizího majetku podle § 10 odst. 1 písm. c) tr. zák. k § 255 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák. Pokud tím zároveň, ale až ve druhé řadě ohrozili uspokojení společnosti E., a. s., neboť znali hospodářskou situaci společnosti P., spol. s r. o., a věděli, že uvedenou transakcí se dále zvyšují již tak vysoké závazky společnosti P., spol. s r. o., která v té době nevyvíjela žádnou činnost, měla nulový hospodářský výsledek, a tím nakonec až ve třetí řadě i uspokojení věřitelů společnosti E., a. s., nemůže to mít za následek posouzení jejich trestné činnosti jen jako trestného činu poškozování věřitele podle § 256 tr. zák. nebo dokonce trestného činu předlužení podle § 256c tr. zák., jak navrhoval ve svém vyjádření státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství. Primárním úmyslem obou obviněných, který svým jednáním naplňovali bylo v podstatě oddlužit obviněného Ing. J. J. na úkor společnosti P., spol. s r. o., které vznikla při porušení zákonné povinnosti Ing. J. J. vykonávat svou působnost jednatele s péčí řádného hospodáře a s odbornou péčí značná škoda ve výši 537.834,30 Kč, a proto důvodně odvolací soud Ing. J. J. uznal vinným trestným činem porušování povinnosti při správě cizího majetku podle § 255 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák., a Ing. J. J. uznal vinným pomocí k trestnému činu porušování povinnosti při správě cizího majetku podle § 10 odst. 1 písm. c) tr. zák. k § 255 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák., když podle názoru velkého senátu Nejvyššího soudu vykazovalo jejich jednání dokonce i

některé znaky trestného činu zpronevěry podle § 248 tr. zák. (srov. č. 21/2002-I. Sb. rozh. tr.). Tuto právní kvalifikaci však nebylo možno použít s ohledem na zákaz reformationis in peius, neboť dovolání obou obviněných směřovala samozřejmě jen v jejich prospěch.

Vzhledem k rozvedeným skutečnostem velký senát Nejvyššího soudu obě podaná dovolání obviněných Ing. J. J. a Ing. J. J. jako zcela zjevně neopodstatněná podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl. V souladu s ustanovením § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. tak učinil v neveřejném zasedání.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí není opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 26. srpna 2009

Předseda velkého senátu trestního kolegia:

JUDr. Karel Hasch

Vypracoval:

Prof. JUDr. Pavel Šámal Ph. D.